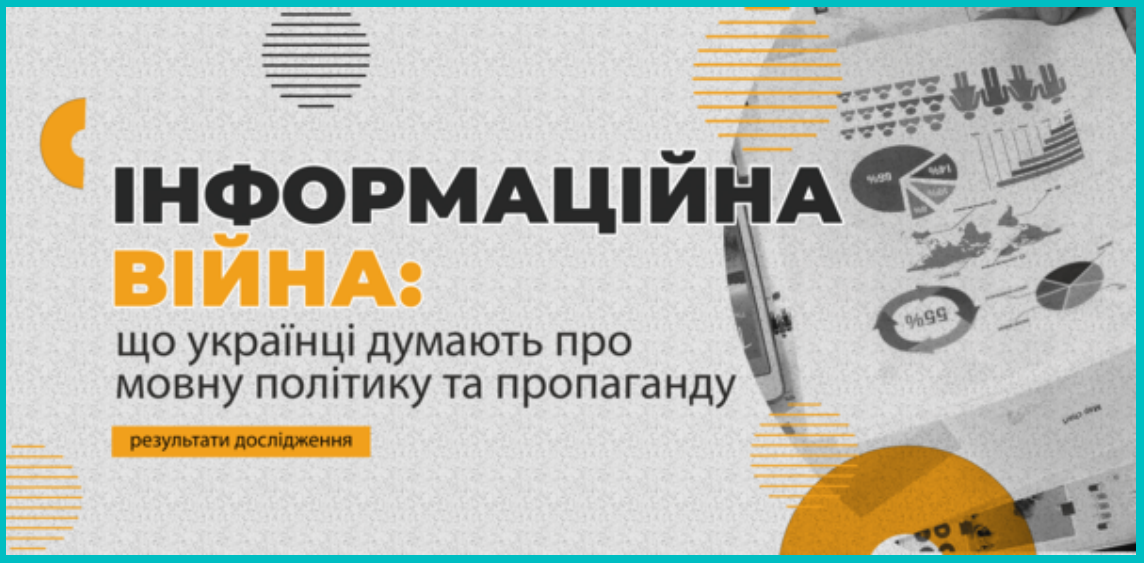

Фонд «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва спільно з Центром політичної соціології за підтримки John Fell Oxford University Press Research Fund провів опитування 1000 респондентів за вибіркою, що репрезентує доросле населення семи західних (Волинська, Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська, Рівненська, Тернопільська, Чернівецька) та чотирьох центральних (Вінницька, Кіровоградська, Хмельницька, Черкаська) областей України щодо поточної ситуації у культурній та мовній сферах.

Для порівняння використано дані опитувань, проведених Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва в лютому та грудні 2021 року та лютому 2022 року в тих самих регіонах України.

Ми зібрали кілька результатів, які стосуються інформаційного простору, протидії пропаганді та дезінформації. 👇

📊 **Мовна політика**

70% респондентів не вважають цю проблему гострою: близько 28% зазначають, що вона актуальна лише в деяких окремих випадках, а 44% схиляються до думки, що проблема використання різних мов узагалі надумана. У 2021 році надуманою проблему мови вважали 27% опитаних.

Такі результати ще раз доводять, що нібито наявні мовні протиріччя всередині українського суспільства, які намагається роздмухувати російська пропаганда, насправді є штучними, – роблять висновок автори дослідження.

85% мешканців Центру та Заходу України підтримують запровадження обов'язкового використання державної української мови у сфері обслуговування. Проти – лише близько 8%.

Цікаво, що **мешканці Центрального регіону стали навіть більш консолідованими у підтримці державної мови у сфері обслуговування, аніж мешканці Заходу України**. Серед жителів Центрального регіону 72% цілком підтримують такий захід (ще 19% скоріше підтримують), а серед мешканців Заходу України 58% цілком підтримують (і ще 23% – скоріше підтримують).

На думку більшості громадян у Центральному та Західному регіонах, в Україні не порушують права ані україномовних, ані російськомовних, ані тих, хто говорить мовами інших національних меншин.

📊 **Вразливість до дезінформації та свобода слова**

Обираючи з-поміж двох протилежних пояснень причин російського вторгнення, **абсолютна більшість респондентів (близько 88%) погодилась, що війна є наслідком агресивної зовнішньої політики РФ**. Лише близько 7% підтримали пропагандистську тезу про те, що справжньою причиною російського вторгнення було прагнення України вступити до НАТО.

Відбулися зміни у сприйнятті російського пропагандистського меседжу про те, що співпраця з західними країнами та міжнародними організаціями ставить Україну під зовнішнє управління.

Розуміння того, що така співпраця дає Україні потрібну економічну допомогу, не зросло, залишається на рівні близько 55%. Однак знизилася підтримка меседжу, що така співпраця ставить Україну в залежність від партнерів – від майже 30% ще у грудні 2021 року до близько 10% нині.

Опитування засвідчує зміну ставлення українців до російського культурного продукту. До повномасштабного вторгнення у Центрі та на Заході України близько чверті громадян вважало, що заборона російських фільмів та артистів в Україні є помилковим рішенням. **Нині 71% мешканців цих регіонів погоджується, що це є необхідним кроком для безпеки держави, і тільки 8% досі вважають, що таке рішення є помилкою**.

В умовах війни в українців поменшало сумнівів щодо інформації, яку вони отримують від ЗМІ. Якщо раніше близько 30% часто сумнівалися щодо

правдивості повідомлень у ЗМІ або соцмережах, то зараз таких близько 11%.

На питання **«Що важливіше: свобода слова чи захист держави від дезінформації, яка може нашкодити її територіальній цілісності та національній безпеці?»** в умовах, коли екзистенційна загроза для України актуальна як ніколи, 65% громадян відповіли, що пріоритет захисту держави вищий над пріоритетом дотримання свободи слова (22%).

Водночас **більшість опитаних (51%) не погодилася з тим, що заради наведення порядку в країні можна тимчасово обмежити свободу слова (погодилися з цим – 35%).**

Такий результат ще раз свідчить про потребу пошуку балансу між безпекою та свободою слова, а також необхідність для громадянського суспільства навіть у воєнний час відстежувати дії влади та запобігати необґрунтованим обмеженням свободи слова.